

# ФАРМИРОВАНИЕ САМАСТОЙНАСЦІ ДЗІЩЯЦІ АПФР Ї ПОБЫЩЕ

РЕПОЗИТОРІЙ БІБЛІОТЕКИ

**ВЫХОВАННЕ САМАСТОЙНАСЦІ Ў ДЗЯЦЕЙ  
– АСНОУНАЯ ЗАДАЧА ДЛЯ БАЦЬКОЎ І  
ДОСЫЦЬ ПРАЦЯГЛЫ ПА ЧАСЕ ПРАЦЭС.**

РЕПОЗИТОРИУМ БЕРГУ

# ТРИ ОСНОВНЫЕ ЭТАПЫ ФАРМИРОВАНИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОСТИ У ДЕТЕЙ:

- ФАРМИРОВАНИЕ ФИЗИЧЕСКОЙ И БЫТОВОЙ  
САМОСТОЯТЕЛЬНОСТИ;
- ФАРМИРОВАНИЕ ВУЗЕБНОЙ  
САМОСТОЯТЕЛЬНОСТИ;
- ФАРМИРОВАНИЕ АСОБАСНОЙ  
САМОСТОЯТЕЛЬНОСТИ.

# ФАРМІРАВАННЕ САЦЫЯЛЬНА - БЫТАВЫХ НАВЫКАЎ прычыны парушэнняў

- камунікацыя
- матывацыя
- асаблівасці маторнага развіцця
- звыш адчувальнасць
- страхі



Самаабслугоўваньне ўключае ў сябе вельмі складаныя па сваёй структуры навыкі, якімі павінен авалодаць дзіця. Для дзіцяці тут могуць узнікнуць два тыпу цяжкасцяў:

- ў вызначэнні і засваенні паслядоўнасці аперацый, з аднаго боку,
- у авалоданні кожнай з іх - з другога.

Асаблівае значэнне набывае пры гэтым арганізацыя арыентывочна-даследчай фазы авалодання навыкамі, непасрэдна звязанай з успрыманнем.

Пры фарміраванні працоўных навыкаў асабліва важная штодзённая практычная дзейнасць дзяцей, якая арганізуецца ў наступных формах: даручэннях, калектыўнай дзейнасці.

Дзеці, нягледзячы на тых, ці іншыя парушэнні рухальна-маторных функцый, недаразвіццё пазнавальных і працэсаў рэчы, разглядаюцца, як перспектыўныя з пункту гледжання фарміравання сацыяльна-бытавых уменняў.

Для дзяцей з парушэннем развіцця выкарыстоўваецца найбольш простая форма арганізацыі працоўнай (бытавой) дзейнасці - даручэння «Прынясі палівачку», «Выкінь смецце» ...



## Прыём ежы:

Адной з галоўных прычын, якія тармозяць фарміраванне гэтага навыку, з'яўляецца недастатковае развіццё ў дзяцей зрокава-маторнай каардынацыі, схемы руху «вачэй-рука» і «рука-рот».

Гэтыя схемы руху неабходна развіваць, пачынаючы працу яшчэ на першым годзе жыцця.

Для таго каб у дзіцяці развіваліся навыкі самастойнага прыёму ежы, ужо на першым годзе жыцця ў момант кармлення трэба цягнуць рукі дзіцяці да бутэлчкі з малаком, дапамагаць накіроўваць свае рукі да рота, перашкаджаючы толькі смактання пальца.

Калі дарослы поіць дзіцяці са шклянкі, трэба класці яго рукі на (ці пад) рукі дарослага, які трымае шклянку.

Падчас кармлення дзіцяці неабходна апранаць фартух. Калі ў дзіцяці яшчэ слаба развітыя рэакцыі раўнавагі, навучаць навыкам самастойнага прыёму ежы трэба, пасадзіўшы яго на спецыяльны крэсла так, каб абедзве рукі былі вольныя.

## Рэкамендацыі:

- Пачынаць навучанне рэкамендуецца з прыёму цвёрдай ежы, затым выкарыстоўваюць густую ежу (кашы, пюрэ). Спачатку навучаюць падносіць сваю руку да рота, затым браць кавалак хлеба, абаранак, сухар, лыжку і падносіць іх да рота.
- На першых занятках лепш выкарыстоўваць пластыкавы посуд.
- Пажадана, каб лыжкі, а пазней відэльцы, якімі карыстаецца дзіця, мелі пластмасавыя дзяржальні, бо такія прыборы не такія слізкія.





- Дзяцей трэба абавязкова прывучаць ёсць за агульным сталом з іншымі членамі сям'і.
- Пры навучанні дзіцяці самастойнага прыёму ежы важна памятаць і пра гігіену: мыццё рук да і пасля ежы (з мылам і без).



## УМЫВАННЕ:

- Навучаючы дзіцяці правільна мыцца, трэба вучыць яго здзяйсняць дзеянні ў пэўнай паслядоўнасці. На першых этапах можна паказаць і растлумачыць самыя простыя дзеянні (закасаць рукавы, намачыць рукі вадой).
- Пазней, калі ў дзіцяці утвараюцца асобныя ўменні, трэба ўскладніць патрабаванні - вучыць адкрываць і зачыняць кран, карыстацца мылам, ручніком. Паступова трэба навучыць дзяцей чысціць зубы, мыцца, выцірацца.



## Прывучванне да карыстання гаршком / прыбіральняй:

- Уменне прасіцца на гаршчок фарміруецца паступова, праходзячы наступныя стадыі.
- на дзіця нельга крычаць за мокрыя штонікі. Лепш, калі дарослы сам хутка здыме з дзіцяці штаны, каб малое паспеў усё зрабіць у гаршок.
- Калі дзіця ўжо сам садзіцца на гаршок, дарослы павінен максімальна спрасціць яго задачу: гаршок павінен заўсёды быць у даступным месцы, а штаны здымацца лёгка і зручна.



## Навыкі апраанання, распраанання:

- Фармуючы навыкі самаабслугоўвання, важна навучыць дзіця дзеяннем, якія патрабуюцца выконваць падчас распраанання і апраанання. Пачынаць вучыць здымаць і апраанаць вопратку лепш з адзення якое не патрабуна зашпільванне.
- Пазней прымяняюцца розныя прыстасаванні для трэніроўкі такіх тонкіх рухаў, як расшпільванне і зашпільванне гузікаў (спачатку вялікіх, потым дробных), расшнуровыванне і шнурованне чаравік. Гэтыя ж навыкі трэніруюцца пры распраананне і апраанання лялек. Пасля замацавання ў гульнях на ляльцы яны пераносяцца на самога дзіцяці. Для практыкаванняў на развіццё дробнай маторыкі выкарыстоўваем розныя гульні і дапаможнікі: шнуроўкі, прышчэпкі, каралі і г.д.



## **У працы з дзецьмі неабходна выкарыстоўваць спосаб калектыўнай дзейнасці.**

Для падтрымання чысціні, педагог з дзецьмі ўсталёўвае пачарговае дзяжурства ў класе / групе, тым самым даецца магчымасць асвоіць прыёмы, стварэння і захавання парадку, авалодаць навыкамі карыстання бытавой тэхнікай.

Дзяжурныя выконваюць розныя дзеянні - паліў кветак, падмятанне падлогі ў групе, расстаноўка кніг, выціранне пылу з паліц мэблі і г.д.

На наступны дзень аналагічную працу выконваюць іншыя дзяжурныя. Такім чынам, кожнае дзіця перыядычна выконвае гаспадарчыя абавязкі. Важна падкрэсліць зладжанасць у рабоце, ўзаемавыручку і падтрымку.

Для притягнення цікавості дітей до працюнай дзейнасці можна цікава, займальна даваць назвы заняткаў, напрыклад: «умелыя рукі», «знішчым плямы» і г.д.



## На занятках неабходна выкарыстоўваць рознага віду нагляднасці:

- натуральныя прадметы (напрыклад, адзенне, посуд, прадукты);
- рэальныя аб'екты (напрыклад, памяшканні дзіцячага дома);
- муляжы, цацкі, мадэлі, малюнка (прадметныя, сюжэтныя);
- практычны паказ дзеянняў.

Пры дэманстрацыі прадметаў навакольнага свету (напрыклад, прадуктаў) дзеці знаёмяцца з імі: разглядаюць, прыцягваючы іншыя аналізатары - спрабуюць на смак, нюхаюць, чапаюць і г.д.

У сістэму мерапрыемстваў эфектыўна ўводзіць разнастайныя віды практычнай дзейнасці, якія фарміруюць веды і ўменні; якія дапамагаюць знаходзіць кантакт з навакольнымі людзьмі.

Напрыклад актыўна выкарыстоўваецца метады рэальных сітуацый, гэта значыць прайграванне тых ці іншых бытавых сітуацый, з якімі сутыкаюцца людзі ў рэальным жыцці.

Сюжэты сітуацый бяруцца з рэальнай жыцця, але абавязкова ў адпаведнасці з узроўнем ведаў, вопыту дзяцей і іх магчымасцяў.





**ДЗЯКУЙ ЗА ЎВАГУ**

РЕПОЗИТОРІЙ БГПУ